

GENERELL EIERSTYRING

Namsskogan kommune

Eierskapskontroll

2025

EK1056

FORORD

Revisjon Midt-Norge SA har gjennomført denne eierskapskontrollen på oppdrag fra Namsskogan kommunes kontrollutvalg i perioden februar 2025 til august 2025.

Vi vil takke alle som har bidratt med informasjon i prosjektet.

Alle rapporter fra Revisjon Midt-Norge SA publiseres på www.revisjonmidt norge.no.

Verdal, 08.09.2025

Sunniva Tusvik Sæter

Oppdragsansvarlig revisor

Marie Husøy Sæther

Prosjektmedarbeider

SAMMENDRAG

Revisjon Midt-Norge SA har gjennomført denne eierskapskontrollen på oppdrag fra kontrollutvalget i Namsskogan kommune. Metoder vi har brukt for å samle inn data er intervju og dokumentgjennomgang. Vi har undersøkt kommunens eierstyring av sine selskaper på et overordnet nivå.

Revisor konkluderer med at Namsskogan kommunes eierstyring har mangler opp mot både lovkrav, anbefalinger og egne føringer.

Det er to mangler knyttet til lovkravet; eierskapsmeldingen ble ikke behandlet i forrige valgperiode og er foreløpig ikke behandlet i inneværende valgperiode. I eierskapsmeldingen mangler det for noen selskaper et tydelig definert formål med kommunens eierskap.

Det finnes også mangler opp mot KS' anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll, samt kommunens egne vedtatte føringer. Dette handler i hovedsak om opplæring om eierstyring og forventningsavklaringer innen eierstyringen.

Til sammen gjør dette at kommunestyret i Namsskogan ikke er satt tilstrekkelig i stand til å være gode eiere av sine selskaper. Det foreligger et godt grunnlag i eierskapsmeldingen som ikke er vedtatt, som med noen justeringer vil bidra til å rigge kommunestyret til å være en god eier.

Revisor har følgende **anbefalinger** til kommunestyret.

Kommunestyret må:

- vedta en eierskapsmelding minst hver valgperiode som tilfredsstiller lovkravet.
- sikre seg at informasjonen i eierskapsmelding og i note i regnskapet er oppdatert og riktig.

Kommunestyret bør:

- få tilstrekkelig opplæring om eierstyring
- avgjøre hvilken informasjonsdeling de ønsker med eierrepresentanten i forkant og etterkant av møter i eierorganene, og forankre dette i eierskapsmeldingen
- vurdere behov for selskapsvise strategier opp mot egen bestemmelse i eierstyringsprinsippene

- vurdere å behandle eierskapsmeldingen årlig. Det er mulig å dele eierskapsmeldingen slik at man kun oppdaterer selskapsinformasjonen årlig.
- få en årlig statusrapport om selskapene sine, enten gjennom årlig behandling av deler av eierskapsmeldingen eller annen statusrapportering. Kommunestyret bør vurdere om innkallinger med tilhørende årsrapporter er tilstrekkelig informasjon.
- etablere rutiner for å sikre at behovet for eiermøter med selskaper vurderes jevnlig
- sikre at eierrepresentanten får selskapene til å etablere praksis for retningslinjer til valgkomiteens arbeid, herunder habilitetsvurderinger.

INNHALDSFORTEGNELSE

Forord.....	3
Sammendrag.....	4
Innholdsfortegnelse	6
1 Innledning.....	8
1.1 Bestilling.....	8
1.2 Problemstillinger.....	8
1.3 Metode	8
1.4 Uttalelse om rapport.....	10
1.5 Om eierstyring.....	10
1.6 Kommunens andeler i selskaper.....	11
2 Eierskapskontroll	15
2.1 Problemstilling.....	15
2.2 Eierens styringsdokumenter.....	15
2.2.1 Kriterier	15
2.2.2 Funn	15
2.2.3 Revisors vurderinger	17
2.3 Kommunestyret som eier	19
2.3.1 Kriterier	19
2.3.2 Funn	19
2.3.3 Revisors vurderinger	21
2.4 Dialog med selskaper.....	21
2.4.1 Kriterier	21
2.4.2 Funn	22
2.4.3 Revisors vurderinger	22
2.5 Eierrepresentasjon	23
2.5.1 Kriterier	23
2.5.2 Funn	23
2.5.3 Revisors vurderinger	25
2.6 Valg av styre	26
2.6.1 Kriterier	26
2.6.2 Funn	26
2.6.3 Revisors vurdering.....	28
2.7 Konklusjon og anbefalinger.....	29
Kilder	31
Vedlegg 1 – Utledning av kriterier	32
Vedlegg 2 – Uttalelse	36

Tabell

Tabell 1.	Oversikt over eierskap	11
Tabell 2.	Deltakelse i eierfora	24
Tabell 3.	Vedtektsfestet bruk av valgkomite	26
Tabell 4.	Stikkprøve om ordfører eller kommunedirektør sitter i styret i selskaper	28

1 INNLEDNING

1.1 Bestilling

Kontrollutvalget i Namsskogan kommune bestilte en eierskapskontroll av den generelle eierstyringen. Bestillingen er gjort med bakgrunn i plan for eierskapskontroll 2024-2028. Kontrollutvalget vedtok prosjektplanen i sitt møte 20.02.2025, sak 03/25.

1.2 Problemstillinger

Følgende problemstillinger besvares i rapporten:

- Utøves Namsskogan kommunes eierstyring i tråd med lovkrav, anbefalinger og egne føringer? Her vil vi undersøke blant annet:
 - Kommunestyret som eier
 - Eierskapsmelding og styringsdokumenter
 - Dialog mellom administrasjon, eierrepresentant og kommunestyret
 - Eierrepresentasjon
 - Valg av styre

Vi ser på kommunens generelle eierstyring. Det betyr at eierskapskontrollen ikke undersøker hvordan eierrepresentantene utøver sin myndighet i hvert enkelt selskap.

Det er ikke alle selskaper som er omfattet av en eierskapskontroll. I utgangspunktet er det anledning til å gjennomføre eierskapskontroll i interkommunale selskaper (IKS), aksjeselskap (AS) og samvirke (SA)¹. Kommunale oppgavefellesskap som er organisert som egen juridisk enhet, er også aktuelt for eierskapskontroll. I denne rapporten har vi gjengitt flere samarbeidsformer og organisasjoner enn dette, eksempelvis stiftelser. Vi undersøker ikke kommunens eierstyring av andre selskaper enn IKS, AS og SA.

1.3 Metode

Eierskapskontrollen er gjennomført i henhold til NKRFs standard for eierskapskontroll, RSK 002. Revisor har vurdert egen uavhengighet overfor Namsskogan kommune, jf. kommuneloven § 24-4 og forskrift om kontrollutvalg og revisjon kapittel 3.

Vi har brukt flere metoder for å samle inn data til dette prosjektet.

¹ Kommunal- og moderniseringsdepartementet, KMD. *Kontrollutvalgsboka* (2021). Hentet fra [Kontrollutvalgsboka - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)

Intervju

Vi har gjennomført et intervju på videomøte med ordfører i Namsskogan kommune, som også er eierrepresentant i de fleste av kommunens selskaper. Det ble benyttet en intervjuguide, og det ble skrevet et referat fra intervjuet. Referatet er i etterkant bekreftet av ordfører. Vi har også sendt spørsmål på epost til daglige ledere i utvalgte selskaper for å få bekreftet eierrepresentantens deltakelse i eierfora og vedtektsfestet bruk av valgkomite. Selskapene vi valgte ut er Børgefjell Utvikling AS, Namdal Rehabilitering IKS, Museet Midt IKS, Midtre Namdal Avfallsselskap IKS, NTE AS, IKT Indre Namdal IKS og Namsskogan Utvikling AS. Vi har også stilt spørsmål om eierstyring til kommunedirektøren.

Dokumentgjennomgang

Revisor har fått tilsendt relevante dokumenter og politiske saker vedrørende eierstyring. Sentrale dokumenter er den vedtatte eierskapsmeldingen fra 2018 og eierskapsmeldingen fra 2023 som ikke er politisk behandlet. Revisor har brukt eierskapsmeldinga fra 2023 selv om denne ikke er politisk behandlet, da denne viser mer oppdaterte selskaper og grunnprinsippene i eierskapsmeldinga er de samme som i 2018. Revisor har også sett på kommunens eierstyringsprinsipper fra 2022, som er vedtatt i kommunestyret. Videre er protokoller fra generalforsamlinger og representantskapsmøter i utvalgte selskaper brukt som dokumentasjon. De utvalgte selskapene er valgt både på bakgrunn av eierandel, selskapstype og hvilke tjenester selskapet leverer.

Spørreundersøkelse

Vi har sendt ut en spørreundersøkelse til de faste medlemmene av kommunestyret i Namsskogan, totalt 13 personer. Vi ble enige med ordfører om å sende informasjon om spørreundersøkelsen til kommunens postmottak, slik at kommunestyret kunne informeres om spørreundersøkelsen i tillegg til revisjonens utsendelse. Vi sendte deretter ut spørreundersøkelsen til kommunestyret. Til tross for to purringer, mottok vi kun svar fra fire medlemmer. Dette tilsvarer en svarprosent på 30. Det vurderes som for lavt til at resultatene kan benyttes som et pålitelig datagrunnlag. På bakgrunn av dette er resultatene fra spørreundersøkelsen ikke tatt med i undersøkelsen.

Vurdering av metode

Vi har benyttet få kilder til data i denne eierskapskontrollen, noe som kan være en svakhet. Det er avklart med kontrollutvalget at arbeidet med rapporten ble avsluttet til tross for at spørreundersøkelsen ikke kunne benyttes. Skriftlig dokumentasjon er verdifullt, og det kommunestyret har vedtatt er pålitelige data. Dersom den gjennomførte spørreundersøkelsen hadde hatt en tilstrekkelig oppslutning, ville denne bidratt til at de innsamlede dataene ble mer

pålitelige. Vi mener likevel at de innsamlede data er tilstrekkelige for å kunne vurdere på kriteriene og svare på problemstillingene.

1.4 Uttalelse om rapport

Rapporten ble sendt til ordfører for uttalelse 26.08.2025, med frist 09.09.2025. Revisor mottok ordførers uttalelse 05.09.2025, og den er vedlagt rapporten i vedlegg 2.

I ordførers uttalelse påpekes det at selskapsoversikten i kapittel 1.6 ikke stemmer. Revisors har valgt å la oversikten stå for å vise den fragmenterte informasjonen som er tilgjengelig om kommunens eierskap.

I ordførers uttalelse opplyses det om en ny praksis, og revisor har derfor lagt til informasjon om at innkallinger og protokoller fra generalforsamlinger og representantskap legges fram som referatsak i kommunestyret. Dette har medført en justering i to av revisors vurderinger og en omformulering av to anbefaling. Det har ikke medført endringer i revisors konklusjon.

Ordfører opplyste i uttalelsen om at kommunedirektøren møtte i generalforsamling i Namsskogan Utvikling AS i form av å være leder av valgmennda, og hadde ikke en rolle i eierstyringa. Dette har medført justering i datadelen av rapporten og en mindre justering i drøfting rundt vurdering. Det har ikke medført endring i vurderingen på kriteriet.

Uttalelsen har ellers ikke medført endringer i datadel eller vurderinger. Uttalelsen har ikke medført endringer i revisors konklusjon.

1.5 Om eierstyring²

Kommunene har stor frihet i hvordan virksomheten skal organiseres. Når kommunestyret velger å legge deler av virksomheten i egne selskaper, endres betingelsene for folkevalgt styring og kontroll. De styringssystemene som gjelder for den aktuelle organisasjonsformen, skal følges. Å styre gjennom selskapenes eierorganer har et mer indirekte preg enn politisk styring av den kommunale organisasjonen. Dette kan utfordre den demokratiske kontrollen over virksomheten.

De ulike selskapsformene har egne lover for hvordan virksomheten skal organiseres. Et fellestrekk er det klare skillet mellom selskapenes eierorgan og styrende organer. Oppgaven til eieren er å trekke opp ytre rammer slik som eierstrategi, eierskapsmelding, selskapsavtale

² Delkapittelet om bakgrunnsinformasjon er utarbeidet med bakgrunn i KS' anbefalinger for eierskap, selskapsledelse og kontroll: [Anbefalinger-om-eierskap-sept-23-F31-1-.pdf \(ks.no\)](#) og er gjengitt i flere av Revisjon Midt-Norges rapporter om eierskapskontroll.

og vedtekter. Eierrollen skal utøves i selskapenes eierorgan gjennom eierrepresentanter. Oppgaven til eierrepresentanten er å ivareta kommunens interesser. For å sikre demokratisk forankring av eierskapet, er det derfor viktig at kommunen har system for at vedtak som blir fattet i eierorganet er forankret i kommunestyret.

Selskapsforvaltningen skal ivaretas av selskapets styre, og den løpende ledelsen av selskapets daglige leder. Styret skal forholde seg til de ytre rammene som er trukket opp av eierne. Innenfor disse rammene skal de ha ensidig søkelys på å ivareta selskapets interesser. Å bruke eiermakt til å gripe inn i selskapsforvaltningen, bryter med normene for hvordan selvstendige selskaper skal styres.

Eierstyring krever kompetanse, styringsverktøy og rolleavklaring. Temaet er en del av KS sitt folkevalgtprogram. KS har også kommet med anbefalinger om hvordan kommunene kan sikre godt eierskap, selskapsledelse og kontroll av fristilte selskaper. I kommuneloven av 2018 har en kommunal eierskapsmelding blitt løftet til et lovpålegg. Formålet med en eierskapsmelding er å gi politikerne en oversikt og bevissthet rundt eierrollen, for å sikre god folkevalgt kontroll over eierinteressene. Kommunestyret skal fastsette generelle prinsipper for eierstyring, og angi hva som er kommunens formål med å eie det enkelte selskap.

1.6 Kommunens andeler i selskaper

Det er pr 12.08.2025 registrert følgende eierskap i Namsskogan kommune på Soliditet.no, i eierskapsmelding 2018 og 2023, i note i regnskapet for 2024. Valgte eierrepresentanter til selskapene er vist i siste kolonne.

Tabell 1. Oversikt over eierskap

Selskap	Selskaps- form	Andel i %	Formål	Soliditet.no	EM 18	EM 23	Note	Repr ³
Egenkapitalinnskudd KLP/KLP			Pensjon	Nei	Ja	Ja	Ja	O+2
Håpnæs borettslag ⁴			Borettslag	Nei	Ja	Ja	Nei	
Namsskogan menighet ⁵			Menighet	Nei	Nei	Ja	Nei	
Biblioteksentralen AL	AL/SA ⁶		Bibliotek	Nei	Ja	Ja	Ja	O+2

³ Denne kolonnen viser valgte eierrepresentanter. O betyr ordfører, og tallet etter betyr antall varamedlemmer som er valgt.

⁴ Ikke registrert i Brønnøysund

⁵ Ikke registrert i Brønnøysundregistrene

⁶ Omtalt som SA i eierskapsmelding 2018

Namsskogan fjellstyre	ANNA ⁷		Fjellstyre	Nei	Ja	Ja	Nei	
Børgefjell Utvikling AS	AS	50	Næringsutvikling	Ja	Nei	Ja	Ja	
Hexehatten AS ⁸	AS		Kultur	Nei	Ja	Nei	Nei	
Indre Namdal Trafikk AS ⁹	AS	0,8	Transport	Nei	Ja	Nei	Nei	O+1 ¹⁰
Kommunekraft AS	AS		Energi	Nei	Ja	Ja	Ja	O+1
NAMAS Vekst AS	AS	20	Vekst/attføring	Ja	Ja	Ja	Ja ¹¹	O+1
Namsskogan Familiepark AS	AS	1,39	Fornøyelsespark	Ja	Ja	Ja	Ja	O+1
Namsskogan Utvikling AS	AS	51	Næringsutvikling	Ja	Nei	Ja	Ja	
Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk AS	AS	4,43	Energi	Ja	Ja ¹²	Ja ¹³	Ja	FRM ¹⁴
Skorovaskraft AS ¹⁵	AS		Energi	Nei	Ja	Nei	Nei	
Vinterlandet Namsskogan AS	AS	3,15	Eiendom	Ja	Ja	Ja	Ja	O+1
Coop Indre Namdal AS ¹⁶ /Coop Midt-Norge SA	AS/SA		Butikkhandel	Nei	Ja ¹⁷	Ja	Ja	
Indre Namdal bedriftshelsetjeneste BA	BA		Bedriftshelsetjeneste	Nei	Ja	Nei	Nei	
Namsskogan Boligbyggelag ¹⁸	BBL		Boligbygging	Nei	Ja	Ja	Ja	OIM ¹⁹
Trones Nærradio BA	FLI ²⁰		Radio	Nei	Ja	Nei	Nei	

⁷ Annen juridisk person

⁸ Slettet i 2019 iht. Brønnøysundregistrene

⁹ Slettet i 2021 iht. Brønnøysundregistrene

¹⁰ Meldt konkurs 25.02.2025

¹¹ Omtalt som «Namdal Arbeidssamvirke AS i note

¹² Omtalt som NTE Holding AS i eierskapsmelding 2018

¹³ Omtalt som NTE Holding AS

¹⁴ FRM= Frode Renbjør Mellomingen. Det framgår i kommunestyresak 54/2024 at ordfører og kommunedirektør er obligatoriske deltakere. Også her omtales selskapet som NTE Holding AS.

¹⁵ Nå heleid av Skorovas Huseierlag iht. Soliditet.no

¹⁶ Sluttet seg til Coop Midt-Norge i 2017 iht. NRK

¹⁷ Omtalt som Coop Midt-Norge SA i eierskapsmelding 2018

¹⁸ Under avvikling 24.05.2025

¹⁹ Odd Inge Myrvold

²⁰ Forening/lag/innretning

IKT Indre Namdal IKS	IKS	20	IKT	Ja	Ja	Ja	Nei	O+2
Interkommunalt Arkiv Trøndelag IKS	IKS	1,4	Arkiv	Ja	Ja	Ja	Nei	O+2
Konsek Trøndelag IKS ²¹ /Komsek Trøndelag IKS	IKS	0,8	Kontrollutvalg	Ja	Ja	Ja	Ja	O+2
Midt-Norge 110-sentral IKS	IKS	0,17	Helse	Ja	Nei	Ja	Ja	O+2
Midtre Namdal Avfallsselskap IKS ²²	IKS	2,2	Renovasjon	Ja	Nei	Nei	Ja ²³	O+2
Museet Midt IKS	IKS	2,77	Museum	Ja	Ja	Ja	Nei	O+2
Namdal Rehabilitering IKS	IKS	7,69	Helse	Ja	Ja	Ja	Ja	O+2
Nord-Trøndelag Krisesenter IKS	IKS	0,6	Krisesenter	Ja	Ja	Ja	Nei	O+2
Indre Namdal legetjeneste kommunalt oppgavefellesskap	KO	25	Helse	Ja	Nei	Nei	Nei	
Namsskogan Vannverk SA	SA		Vannproduksjon	Nei	Ja	Ja	Nei	FB ²⁴ +1
OKS SA / OKS Trøndelag SA	SA		Opplæringskontor	Nei	Ja	Ja	Nei	O+2
Revisjon Midt-Norge SA	SA	0,89	Revisjon	Nei	Ja	Ja	Ja	O+2
Visit Namdalen SA	SA		Turisme	Nei	Nei	Ja	Nei	O+2
Visit Namsskogan SA	SA		Turisme	Nei	Ja	Ja	Ja ²⁵	O+1
Namdals Folkehøgskole	STI		Folkehøgskole	Nei	Ja	Ja	Nei	O+2
Namsskogan Frivilligsentral	STI		Frivilligsentral	Nei	Ja	Ja	Nei	HB ²⁶ +1
Norsk revyfaglig senter	STI		Kultur	Nei	Ja	Ja	Ja	O+2

²¹ Noen steder omtalt som Komsek Trøndelag. Ble sammenslått med Kontrollutvalgssekretariat Midt-Norge IKS og ble Konsek Trøndelag IKS fra 2018

²² Namsskogan ble medlem i MNA fra 2020

²³ Omtalt som «MNA IKS eierinnskudd ksak 77/20 2,2%»

²⁴ Frode Bjørhusdal, AP

²⁵ Omtalt som Namsskogan Fritid BA i note

²⁶ Heidi Brekkvassmo (SP)

Skorovasfondet	STI		Fond/legat	Nei	Ja	Ja	Nei	RA ²⁷ +O
Gusli skog	TS ²⁸ /SA ²⁹	17	Skog	Nei	Ja	Ja	Ja	O+1
Frøyingsdal borettslag	AAFY ³⁰		Borettslag	Nei	Ja	Ja	Nei	
Lilleåsen borettslag	AAFY		Borettslag	Nei	Ja	Ja	Nei	
Håpnestunet borettslag	AAFY		Borettslag	Nei	Ja	Ja	Nei	

Kilde: www.soliditet.no, note til regnskap 2024

Dataene er sammenstilt fra fire ulike kilder med ulik datering. Dette kan være årsaken til at ikke all informasjon framgår i alle kilder.

I eierskapsmeldingene er selskapene omtalt med organisasjonsnummer, noe som gjør de enkle å følge i Brønnøysundregistrene. Selv om kommunen er registrert som eier av selskap, er det ikke alltid dette dukker opp i Soliditet.no, som henter informasjon fra Brønnøysund. Dette kan ikke klandres kommunen.

I eierskapsmeldingene er det også listet opp vertskommunesamarbeid som Indre Namdal Barnevern og PPT, tekniske tjenester og IN lønn. Videre er det listet opp interkommunalt samarbeid som Namdal IUA, LINA, og andre samarbeidsavtaler. Disse samarbeidene er ikke omfattet av eierskapskontrollen, og revisor har derfor ikke gjengitt disse i oversikten.

²⁷ Ronny Aunan

²⁸ Tingrettslig sameie

²⁹ Omtalt som SA i eierskapsmelding 2018

³⁰ Underenhet til ikke-næringsdrivende

2 EIERSKAPSKONTROLL

2.1 Problemstilling

- Utøves Namsskogan kommunes eierstyring i tråd med lovkrav, anbefalinger og egne føringer? Her vil vi undersøke blant annet:
 - Kommunestyret som eier
 - Eierskapsmelding og styringsdokumenter
 - Dialog mellom administrasjon, eierrepresentant og kommunestyret
 - Eierrepresentasjon
 - Valg av styre

2.2 Eierens styringsdokumenter

2.2.1 Kriterier

- Kommunestyret skal minst en gang i valgperioden utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret. Den skal inneholde: prinsipper for eierstyring, oversikt over eierskap, og formål med eierskapet
- Kommunestyret skal foreta en total gjennomgang av eierpolitikken hvert fjerde år, senest et år etter konstituering av det nye kommunestyret.
- Kommunestyret skal vedta selskapsvise eierstrategier
- I forbindelse med eierskapsmeldingen bør kommunestyret ha en prinsipiell diskusjon om godtgjøring av styrevern

Utlæningen av kriteriene finnes i vedlegg 1.

2.2.2 Funn

Eierskapsmelding

Ordfører forteller at kommunen har ei eierskapsmelding som skal behandles i løpet av 2025. Den siste utgaven av eierskapsmeldingen er datert 02.01.2023, men er ikke politisk vedtatt. Den sist politisk vedtatte eierskapsmeldingen er fra 16.10.2018, i sak 70/18.

Revisor finner at eierskapsmeldingen fra 2018 og den fra 2023 har store likhetstrekk. Listen over eide selskap er noe ulik i eierskapsmeldingene fra 2018 og 2023. Dette kan skyldes at kommunens eierskap kan ha endret seg i perioden.

Eierskapsmeldingen fra 2023 inneholder en oversikt over selskap kommunen eier. Her er det grundig informasjon om selskapene, eksempelvis: nøkkelinformasjon som

organisasjonsnummer, eiere, styresammensetning og selskapets formål. Den inneholder også informasjon om historikk, økonomiske nøkkeltall, for noen selskaper kommunens mål med eierskapet og kjønnsbalanse i styret. Informasjon om hvilke selskaper kommunen eier i eierskapsmeldinga, i regnskapets note og på nett samsvarer ikke helt, som vist i kapittel 1.6. I eierskapsmeldingene er det redegjort for flere typer samarbeid og interesser enn det som regnes som aksjer/eierskap.

I innholdsfortegnelsen i eierskapsmeldingen står det at eierprinsipper er kapittel 1.3, men dette kapittelet er tomt. Kapittelet fantes ikke i eierskapsmeldingen fra 2018. Eierstyringsprinsippene er vedtatt 24.05.2022 og finnes i eget dokument. Det framgår av saksframlegget at eierstyringsprinsippene er en del av eierskapsmeldingen. Dette er ti prinsipper for hvordan kommunen skal utøve sitt eierskap.

Eierstyringsprinsippene er følgende:

1. Målene vedtas av eierorganene. Selskapets styre er ansvarlig for å realisere målene.
2. Kommunen skal sette avkastnings- og utbyttmål for selskaper hvor dette er relevant. For selskaper med mål utover forretningsmessige mål, suppleres/erstattes forretningsmessige mål med andre resultatmål, eksempelvis effektiviseringsmål.
3. Kapitalstrukturen i selskapet skal være tilpasset formålet med eierskapet og selskapets situasjon.
4. Selskapene skal opptre etisk forsvarlig og arbeide målrettet for å ivareta sitt samfunnsansvar ved å bidra til FNs bærekraftsmål.
5. Kommunens formelle eierorgan er kommunestyret. Kommunestyret har et tilsyns- og kontrollansvar for kommunens eierskap, og vedtar selskapsvise eierstrategier.
6. Namsskogan kommune fremmer sine eierbeslutninger overfor selskapet gjennom generalforsamling og representantskap. Styret skal ivareta en uavhengig kontrollfunksjon ovenfor selskapets ledelse på vegne av eier.
7. Det skal tilstrebes å benytte valgkomite som grunnlag for styreutnevnelser i selskapene. Styrets sammensetning skal kjennetegnes av kompetanse, kapasitet og mangfold ut fra selskapets behov, egenart og formål. Styrets arbeid skal evalueres jevnlig.
8. Styrets godtgjøring skal være på moderat nivå, men bidra til å fremme verdiskapningen i selskapene og fremstå som rimelig ut fra styrets ansvar, kompetanse, tidsbruk og arbeidets kompleksitet. Daglig leders lønnsnivå i selskap der kommunen er betydelig eier skal ligge på et konkurransedyktig nivå, men ikke være lønnsledende.
9. Eierne i selskapene skal likebehandles.

10. Det skal være åpenhet knyttet til Namsskogan kommunes eierskap og til selskapets virksomhet.

I kommunens eierstyringsprinsipper er det gitt ansvar til kommunedirektøren om å fremme forslag til helhetlig eierpolitikk, herunder eierstrategier for det enkelte selskap/foretak, til behandling i kommunestyret. Kommunedirektøren skal også bidra med praktisk oppfølging av vedtak, koordinering, innkalling til eiermøter med mer. Kommunedirektøren opplyser at han kobles på når det er eierskaps saker. Det er ikke avsatt ressurser i administrasjonen til å jobbe med eierskap. Eierskapsmeldingen er utarbeidet av forrige ordfører.

Selskapsvise eierstrategier

Revisor har spurt etter selskapsvise strategier, men dette finnes ikke. I eierskapsmeldingen er kommunens eierstrategi omtalt for noen av selskapene. For noen av selskapene står det kort om eierskapet bør fortsette eller ikke, for andre er det mer historikk eller ambisjoner. I noen av selskapene omtales mål med å eie selskapet. For noen framgår ingen av delene, eksempelvis for Nord-Trøndelag Kriesenter IKS.

Godtgjøring av styreverk

Styregodtgjøring er synliggjort i eierskapsmeldingen for mange av selskapene.

I kommunens eierstyringsprinsipper er styregodtgjøring omtalt i prinsipp 8. Her står det at styrets godtgjøring skal være på et moderat nivå, men samtidig bidra til å fremme verdiskapningen i selskapene og være rimelig ut fra styrets ansvar, kompetanse, tidsbruk og arbeids kompleksitet.

2.2.3 Revisors vurderinger

Kommunestyret har ikke vedtatt en eierskapsmelding i inneværende eller forrige valgperiode. Det foreligger en eierskapsmelding som ikke er politisk behandlet og som ligner på den som er vedtatt. Den inneholder oversikt over eierskap og delvis kommunens formål med eierskapet. Prinsipper for eierstyring er ikke en del av eierskapsmeldingen, men er politisk vedtatt i 2022.

Kommunestyret har dermed ikke oppfylt lovkravet i kommuneloven om at eierskapsmeldingen skal behandles minst en gang i valgperioden for forrige valgperiode. Det er fortsatt mulig å oppfylle kravet i inneværende valgperiode.

KS anbefaler at eierskapsmeldingen, eller deler av denne, behandles årlig. Dette er for å sikre oppdatert informasjon til kommunestyret, som øverste eier, om selskapene og status i disse. Prinsippene for eierstyring bør tas inn i eierskapsmeldingen slik at dokumentet er lett å finne,

slik det er lagt opp til i utkastet fra 2023. Kommunestyret bør ta stilling til om eierskapsmeldingen bør behandles oftere enn lovkravet tilsier. Uansett hyppighet vil det være hensiktsmessig for kommunestyret å behandle eierskapsmeldingen tidlig i valgperioden. Det er positivt at det er lagt opp til en tidlig behandling av eierpolitikken i eierstyringsprinsippene. Eierskapsmeldingen er ment å fungere som kommunestyrets viktigste verktøy for eierstyring. En tidlig behandling vil bevisstgjøre kommunestyret på forventninger til eierrepresentanter, seg selv og selskapene.

Det er noe motstridende informasjon om hvilke selskaper kommunen eier når man sammenligner informasjon på nett, i kommunens eierskapsmelding og i note i regnskapet (se tabell 1). Kommunen må sikre seg at informasjonen i eierskapsmelding og i note i regnskapet er riktig. Det er noten i regnskapet som ser ut til å være mest mangelfull.

Eierskapsmeldingen har mye god informasjon til kommunestyret, og det er også listet opp andre samarbeid og engasjement kommunen har utenom egen organisasjon. Dette er i tråd med forarbeidene til bestemmelsen om eierskapsmelding i kommuneloven, og bidrar til å gi kommunestyret god oversikt.

Kriteriet er ikke oppfylt da det ikke ble vedtatt en eierskapsmelding i forrige valgperiode, det er foreløpig ikke gjort i innværende valgperiode, og det er ikke definert et formål med eierskapet for alle selskapene.

Kommunestyret har ikke vedtatt selskapsvise strategier, slik de har fastsatt i eierstyringsprinsippene.

Kommunestyret bør vurdere behovet for selskapsvise strategier. I noen selskaper kan dette være hensiktsmessig. For selskaper med flere eiere, kan det være hensiktsmessig at eierne sammen utarbeider en felles strategi for det enkelte selskap. I eierstyringsprinsippene står det at ajourførte eierstrategier skal behandles en gang i valgperioden. Dette kan gjøres sammen med eierskapsmeldingen.

Det er kommunestyret selv som har satt krav om å utarbeide selskapsvise strategier. Revisor ser at eierskapsmeldingen i noen tilfeller har et tydelig formål med hvorfor de eier, andre ganger ikke. Det kan i noen tilfeller være tilstrekkelig å ha et tydelig formål med eierskapet sitt. Kommunelovens krav, som presentert over, er at man presenterer kommunens formål med å eie selskapet. Dette er en god start for strategi for enkeltelskap. Kriteriet er ikke oppfylt.

Kommunestyret har hatt en prinsipiell diskusjon om godtgjøring av styreverv gjennom å vedta prinsippene for eierstyring, som omtaler dette.

Eierstyringsprinsippene omtaler godtgjøring av styreverv på en overordnet måte. I eierskapsmeldingen framgår også størrelsen på godtgjørelsen, noe som gjør det mulig for kommunestyret å diskutere den enkelte godtgjørelse. Revisor vurderer derfor at kommunestyret har tatt stilling til godtgjøring av styreverv, og at kriteriet er oppfylt.

2.3 Kommunestyret som eier

2.3.1 Kriterier

- Det bør gjennomføres tilstrekkelig opplæring om eierstyring til folkevalgte
- Det bør etableres rutiner som sikrer dialogen mellom kommunestyret som eier og eierrepresentanten

Utleddningen av kriteriene finnes i vedlegg 1.

2.3.2 Funn

Opplæring

Ordfører forteller at det er gjennomført to dager med folkevalgtopplæring fra KS i starten av valgperioden. Det var ikke særskilt fokus på eierstyring i denne opplæringa. Ordfører opplyser at ca. halvparten at kommunestyret er nye politikere.

Dialog mellom kommunestyret og eierrepresentanten

Ordfører forteller at det varierer om kommunestyret får innsyn i innkalling og protokoller til generalforsamlinger og representantskapsmøter. Noen selskaper sender dette til kommunens postmottak, da blir dokumentene tilgjengelige for alle. Noen selskaper sender direkte til ordfører. I de tilfellene har ordfører bedt selskapet sende det til postmottak i stedet, slik at det journalføres. Ordfører videreformidler i noen tilfeller informasjon fra selskap som referatsaker eller i ordførers orientering. Ordfører opplyser i uttalelsen om at ny praksis fra 2025 er at ordfører, etter generalforsamlinger og representantskap, sikrer at innkallinger og protokoller blir mottatt og journalført i kommunens sakssystem. Alle innkallinger og protokoller blir så sendt kommunestyret som referatsaker.

Revisor har sett på innkallinger til kommunestyret i 2024 og 2025. Her finnes eksempler på at både innkallinger og protokoller fra generalforsamlinger, årsmøter og representantskap er lagt fram for kommunestyret. Revisor har ikke undersøkt systematikken bak dette.

Ordfører opplever at det kan være noen praktiske utfordringer i eierstyringa. Kommunestyret har sjelden møter, og det er ikke alltid kommunestyret møtes mellom innkalling til generalforsamling og avviklingen av møtet. Dette begrenser muligheten til å drøfte sakene i kommunestyret. Det er en mulighet å diskutere saker i formannskapet, men ordfører opplever at kommunestyret ønsker å holdes orientert. Formannskapet er derfor ikke noe godt alternativ, forteller hun.

Kommunens eierstyringsprinsipp nummer 5 fastslår følgende:

Kommunens formelle eierorgan er kommunestyret. Kommunestyret har et tilsyns- og kontrollansvar for kommunens eierskap, og vedtar selskapsvise eierstrategier.

Kommunens eierstyringsprinsipper presenteres i sin helhet i kapittel 2.2.2. Under punkt 5 står følgende om kommunestyrets roller i eierstyringa:

1. Kommunestyret vedtar kommunens eierpolitikk, herunder eierstrategier for det enkelte selskap.
2. Kommunestyret vedtar egnet selskapsform når ny tjeneste eller andre oppgaver/formål skal legges ut i egne rettssubjekter/foretak. Velger valgnemnd ved konstituering av nytt kommunestyre.
3. Kommunestyret velger representantskapsmedlemmer til interkommunale selskap etter innstilling fra kommunens valgnemnd. Representantskapsmedlemmene skal velges blant kommunestyrets medlemmer for hele valgperioden dersom ikke selskapsavtalen anviser noe annet.
4. Kommunestyret velger styremedlemmer til kommunale foretak etter innstilling fra kommunens valgnemnd, opprettet ved konstituering av det nye kommunestyret.
5. Kommunestyret foretar en total gjennomgang av eierpolitikken hvert fjerde år, senest et år etter konstituering av det nye kommunestyret. I hovedsak skal eierpolitikken ligge fast over tid, men kan justeres ved behov som følge av vesentlige endringer i overordnede rammer for eierstyring, markedsmessige forhold eller annet.
6. Kommunestyret behandler ajourførte eierstrategier en gang i valgperioden.
7. Kommunestyret vedtar årsbudsjett med økonomiplan, årsregnskap og tertialrapporter for kommunale foretak integrert i kommunens årsbudsjett med økonomiplan, årsregnskap og tertialrapporter.
8. Kommunestyret vedtar rutiner for samhandling med foretakene.
9. Kommunestyret fører tilsyn og kontroll for å sikre at kommunen når sine mål gjennom sine eierskap. Kontrollen foregår blant annet gjennom vedtak av kontrollutvalgets forslag til selskapskontroll for perioden og behandling og oppfølging av disse.

10. Kommunestyret behandler kommunens eierberetning og justerer selskapsvise eierstrategier, forventninger og avkastningsmål osv.

2.3.3 Revisors vurderinger

Det er ikke gjennomført tilstrekkelig opplæring om eierstyring til folkevalgte.

Kommunestyret bør sikre at de har tilstrekkelig opplæring om eierstyring, for å være rigget til å eie selskapene sine på en god måte. Kriteriet er ikke oppfylt.

Det er nylig etablert rutiner som sikrer dialogen mellom kommunestyret som eier og eierrepresentanten.

Kommunens eierstyringsprinsipper legger føringer for når kommunestyret skal fatte vedtak eller gjøre valg i tilknytning til selskapene de eier. Som presentert i 2.2. involveres kommunedirektøren i eierskapssaker. Det er nyttig å involvere administrasjonen, da de i utgangspunktet settes på sidelinja når virksomhet organiseres i selskap. Revisor mener det vil være hensiktsmessig for kommunestyret å ta stilling til hva slags informasjon og dialog de ønsker med eierrepresentanten sin, og inkludere dette i eierstyringsprinsippene. Det kan være hensiktsmessig å gi formannskapet en rolle i eierstyringa, da kommunestyrets møter er for sjeldne til å kunne fange opp behovet for eierdialog. Manglende informasjon og dialog mellom kommunestyret og eierrepresentanten kan ha til følge at kommunestyret ikke får mulighet til å stille spørsmål eller gi føringer for eierstyringa. Det kan også føre til at eierrepresentanten blir stående alene om eierstyringa og beslutningene som tas. Eierprinsippene bidrar til å gi eierrepresentanten en retning for eierstyringa. Ordfører forteller at det er etablert ny praksis fra og med 2025 hvor innkallinger og protokoller sendes kommunestyret som referatsaker. Kriteriet er oppfylt.

2.4 Dialog med selskaper

2.4.1 Kriterier

- Det bør avholdes jevnlig eiermøter med selskapene
- Kommunestyret bør få en årlig rapport om tilstanden for selskapene

Utleddningen av kriteriene finnes i vedlegg 1.

2.4.2 Funn

Eiermøter

Ordfører forteller at det som oftest ikke gjennomføres eiermøter med selskaper. Det er eiermøter i noen selskaper, som NTE og Børgefjell Utvikling AS. Dette kan skje på initiativ fra selskapet eller noen av eierkommunene. I eiermøtet i NTE møter ordfører, kommunedirektør og en politisk valgt representant.

Det gjøres ikke noen vurdering i kommunen av behovet for eiermøter.

Årlig rapport

Kommunestyret får ingen årlig rapport eller status for selskapene de eier, det er eierskapsmeldingen som er informasjonsdokumentet. Ordfører forteller at kommunens selskaper ofte orienterer før kommunestyremøtene. Dette er en praksis som er videreført fra forrige ordfører. Ordfører opplever at dette fungerer bedre enn at hun orienterer, for da kan kommunestyremedlemmene stille spørsmål direkte til selskapene.

Følgende selskap har orientert kommunestyret i inneværende valgperiode, forteller ordfører:

- NTE (Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk AS)
- Namsskogan Utvikling AS
- Børgefjell Utvikling AS
- Museet Midt IKS
- Midtre Namdal Avfallsselskap IKS

I uttalelsen fra ordfører opplyses det om at alle innkallinger og protokoller fra selskapene legges nå fram for kommunestyret som referatsak, og som en del av dette inneholder innkallingene også en årsrapport om selskapet. Vurdering av om dette er tilstrekkelig, skal løftes når eierskapsmeldingen skal behandles høsten 2025.

2.4.3 Revisors vurderinger

Det avholdes ikke jevnlig eiermøter med selskapene.

Eiermøter er ikke et lovpålagt møte, men anbefales av KS. Eiermøter skal bidra til å sikre god kunnskap om og dialog med selskapet. Det er ikke alltid behov for eiermøter, og dette kan også variere mellom selskapene og deres virksomhet. Revisor mener derfor at kommunen jevnlig bør vurdere behovet for eiermøter, slik at dette gjennomføres der kommunen, selskapet eller begge opplever at det er behov for dette. Kriteriet er ikke oppfylt.

Kommunestyret får til dels en årlig rapport om tilstanden for selskapene.

Det skjer sporadisk informasjonsdeling om selskapene, enten fra selskapet selv eller fra eierrepresentanten. En årlig rapport om tilstanden for selskapene kan framskaffes på ulike måter. Noen kommuner ber om systematisk informasjon fra sine selskaper, og legger fram årsrapporter og lignende for kommunestyret. Andre kommuner behandler hele eller deler av eierskapsmeldingen årlig, og som en del av denne ligger aktuell informasjon om selskapene. Jevnlig og tilstrekkelig informasjon om selskapene bidrar til å sette kommunestyret i stand til å eierstyre selskapene sine. Det er etablert ny praksis i 2025 hvor innkallinger til generalforsamling og representantskap legges fram som referatsak til kommunestyret, hvor årsrapport fra selskapene inngår. Kommunestyret bør vurdere om dette er tilstrekkelig systematisk for å sikre seg en god oversikt og informasjonen de ønsker om selskapene. Kriteriet vurderes som delvis oppfylt.

2.5 Eierrepresentasjon

2.5.1 Kriterier

- Kommunestyret bør utnevne sentrale folkevalgte som eierrepresentanter
- Kommunestyret bør være representert i selskapenes eierfora
- Myndigheten til kommunens eierrepresentant bør være tydelig avklart

Utleddningen av kriteriene finnes i vedlegg 1.

2.5.2 Funn

Eierrepresentanter

I kommunestyrets sak 56/2023 er det valgt eierrepresentanter med varamedlemmer for flere av kommunens selskaper. For de interkommunale selskapene (IKS) er det valgt en andre vara. Valg av representanter framgår av tabell 1.

I kommunens delegeringsreglement står det at ordføreren er rettslig representant for kommunen og underskriver på kommunens vegne hvis ikke myndigheten er tildelt andre. Kommunedirektøren undertegner for Namsskogan kommune i saker hvor avgjørelsesmyndigheten er delegert rådmannen, samt der det foreligger et vedtak i kompetente politiske organ. Revisor registrerer at kommunedirektøren har møtt som andre eierrepresentant sammen med ordfører i Namsskogan Utvikling AS, men kan ikke se at dette er politisk vedtatt. Ordfører opplyser i uttalelsen til denne rapporten at det skyldes at

kommunedirektøren er leder i valgnemnda, og møter for å presentere valgnemndas forslag ved valg.

Ordfører forteller at det er i hovedsak hun som er fast eierrepresentant i selskaper Namsskogan kommune eier, men i noen tilfeller kan det være flere som møter. Ellers er det ordfører som møter i representantskap, årsmøter og generalforsamlinger, og varaordfører er vararepresentant.

Ordfører forteller at det ikke er automatikk i at det er hun som skal representere, men det er som regel ordfører som velges som eierrepresentant, da vedkommende er frikjøpt og har tid til å møte på dagtid.

Representasjon

Kommunen stiller i hovedsak alltid med representant. Det har hendt at andre har representert kommunen, eksempelvis møtte varaordfører i Revisjon Midt-Norge SA sitt årsmøte i ordførers fravær.

Revisor har undersøkt eierrepresentantens deltakelse i generalforsamlinger og representantskapsmøter de siste årene:

Tabell 2. Deltakelse i eierfora

Selskap	Deltakelse i 2023	Deltakelse i 2024	Deltakelse i 2025
Børgefjell Utvikling AS	Ja, 1/1 møte	Ja, 1/1 møte	Ja, 1/1 møte
Namdal Rehabilitering IKS	Ja, 1/1 møte	Ja, 1/1 møte	Ja, 1/1 møte
Muset Midt IKS	Ja, 1/1 møte	Ja, 1/1 møte	Ja, 1/1 møte
Midtre Namdal Avfallsselskap IKS	Ja, 2/2 møter	Ja, 4/4 møter	Ja, 1/1 møte
NTE AS	Ja, 1/1 møte	Ja, 1/1 møte	Ja, 2/2 møter
Namsskogan Utvikling AS	Ja, 1/1 møte	Ja, 1/1 møte	Ja, 1/1 møte

Kilde: Protokoller og/eller uttalelser fra daglige ledere i selskapene

Myndighet

Kommunestyret har vedtatt prinsipper for eierstyring. Ordfører forteller at kommunestyret ikke har fattet noen vedtak som er førende for eierrepresentanten utover dette. Det framgår i

kommunens delegeringsreglement at ordfører er rettslig representant for kommunen og underskriver på kommunens vegne hvis ikke myndigheten er tildelt andre.

2.5.3 Revisors vurderinger

Kommunestyret har utnevnt sentrale folkevalgte som eierrepresentanter.

Det er i hovedsak ordfører og varaordfører fungerer som eierrepresentant og vararepresentant i kommunens selskaper. I selskaper hvor det er krav om flere vara, er dette valgt. Dette gjelder de interkommunale selskapene (IKS), etter IKS-loven av 2023.

Valg av sentrale folkevalgte som eierrepresentanter bidrar til en tett forankring mellom eierrepresentanter og kommunestyret. I AS kan andre enn eierrepresentanten møte med fullmakt. I IKS er ikke dette mulig, da er det de valgte representantene som skal møte. Revisor vurderer funn til å være i tråd med kriteriet.

Eierrepresentanten møter i eierfora.

Revisor har foretatt stikkprøver av eierrepresentantens deltakelse i generalforsamlinger og representantskapsmøter. Dette for å undersøke om kommunen er representert i eierfora, og dermed har anledning til å utøve eierstyringen i praksis. Dette er i tråd med kriteriet.

Myndigheten til kommunens eierrepresentant er til dels avklart.

Kommunens eierrepresentant er valgt, dels gjennom delegeringsreglementet og dels gjennom valg av representant til konkrete selskaper. Kommunestyret har til dels lagt føringer for eierrepresentanten gjennom kommunens prinsipper for eierstyring og eierskapsmeldingen. I kapittel 2.3 undersøkte vi dialogen mellom kommunestyret og eierrepresentanten, og fant at det ikke er systematikk i dette. Dersom kommunen sikrer god dialog mellom kommunestyret og eierrepresentanten, vil man også kunne avdekke situasjoner hvor det er behov for at eierrepresentanten får en myndighet fra kommunestyret. Dette vil eksempelvis kunne være saker som har økonomisk konsekvens eller har konsekvens for tjenestetilbudet for innbyggerne. Ved å sikre god dialog mellom kommunestyret og eierrepresentanten, vil risikoen for uenigheter om kommunens selskaper i ettertid reduseres. Kriteriet vurderes å være delvis oppfylt.

2.6 Valg av styre

2.6.1 Kriterier

- Det bør vedtektsfestes en ordning med bruk av valgkomité ved valg av styre
- Valgkomiteen bør ha retningslinjer for styrets sammensetning og kompetanse
- Eier bør sikre å unngå inhabilitet og rollekonflikter i forbindelse med valg

Utleddningen av kriteriene finnes i vedlegg 1.

2.6.2 Funn

Valgkomite

I kommunens eierstyringsprinsipper framgår det i prinsipp 7 at det skal tilstrebes å benytte valgkomite som grunnlag for styreutnevnelser i selskapene. Videre at:

Styrets sammensetning skal kjennetegnes av kompetanse, kapasitet og mangfold ut fra selskapets behov, egenart og formål. Styrets arbeid skal evalueres jevnlig.

I tabellen under har vi foretatt stikkprøver i selskaper kommunen eier, for å undersøke om bruk av valgkomite er vedtektsfestet.

Tabell 3. Vedtektsfestet bruk av valgkomite

Selskap	Vedtektsfestet valgkomite
Børgefjell Utvikling AS	Ja
Namdal Rehabilitering IKS	Ja
Museet Midt IKS	Ja
Midtre Namdal Avfallsselskap IKS	Ja
NTE AS	Ja
Namsskogan Utvikling AS	Ja
IKT Indre Namdal IKS	Ja

Kilde: Selskapenes vedtekter, selskapsavtaler eller bekreftelse fra daglig leder

Retningslinjer for valgkomiteen

I noen tilfeller er det retningslinjer for valgkomiteens arbeid. Ordfører har selv deltatt i en valgkomite, og her var det retningslinjer, forteller hun. I Museet Midts selskapsavtale står det i § 12 at det skal utarbeides en instruks for valgkomiteens arbeid, som skal vedtas av representantskapet. Revisor har fått tilsendt denne. I selskapsavtalen for Namdal

Rehabilitering IKS omtales ikke retningslinjer for valgkomiteen, utover at styret skal ha de nødvendige kvalifikasjoner for å lede selskapet etter formålsparagrafen.

Namsskogan kommune sine eierstyringsprinsipper legger forventninger til erfaring og kompetanse til styret som kollegium:

1. Kunnskap om selskapets virksomhet, herunder formål, forretningsområder, lovgivning/forskrifter, strategi, avtaler mv.
2. Bransjekunnskap, herunder kunnskap om trender og utviklingstrekk innenfor bransjen samt kunnskap om konkurrerende virksomheter.
3. Spesialkompetanse og erfaring innenfor områder som jus, økonomi/finans/regnskap, risikostyring, markedsføring, HMS, tekniske fag mv.
4. Ledelseserfaring og kompetanse knyttet til organisasjonsmessige endringsprosesser.
5. Kompetanse og erfaring knyttet til offentlig forvaltning
6. Kompetanse og erfaring knyttet til styrearbeid.

I eierskapsmeldingen er også valg av styre omtalt. Det står at styret må settes sammen på en slik måte at det blir best mulig i stand til å utføre de oppgaver det er pålagt.

Som hovedregel bør det være slik at folkevalgte kun går inn dersom styreoppgavene har en politisk karakter. Representanter fra kommuneadministrasjonen vil ofte representere en kompetanse som er viktig å ha inn i styret

I valg av eierrepresentanter i 2023 i kommunestyrets sak 54/23, inngikk også valg av styrerepresentant til Visit Namsskogan SA.

Inhabilitet og rollekonflikter

Ordfører forteller at hun deltar i valgkomiteen i NTE. Da valgkomiteen sist var aktiv, var det kun gjenvalg. Habilitet og rollekonflikter var derfor ikke tema i dette arbeidet.

I kommunens eierskapsprinsipper vises det til prinsipp nummer fem om at eierstyringen skal skje gjennom de operative eierorganene (generalforsamlinger, representantskap og årsmøter), og prinsippet utdypes:

For å unngå rolleblanding og habilitetskonflikter bør derfor ordfører og kommunedirektør ikke sitte i selskapsstyrer, alternativt gjennomføre en grundig habilitetsvurdering. Aktive folkevalgte kan velges som styremedlemmer, men også her må faren for rolleblanding og habilitetskonflikter, påaktes. I henhold til Forvaltningslovens § 6, første ledd bokstav e, er en folkevalgt automatisk inhabil til å treffe en avgjørelse i en forvaltningssak når vedkommende er styremedlem eller har enkelte andre sentrale verv eller stillinger i et selskap, samvirkeforetak, forening,

sparebank eller stiftelse som er part i saken. Av den grunn vil det kunne oppstå hyppige habilitetskonflikter i den politiske saksbehandlingen dersom sentrale folkevalgte har styreverv i selskap som ofte har saker av interesse for selskapet til behandling i politiske råd og utvalg.

Tabell 4. Stikkprøve om ordfører eller kommunedirektør sitter i styret i selskaper

Selskap	Ordfører/kommunedirektør i styret
Børgefjell Utvikling AS	Nei
Namdal Rehabilitering IKS	Nei
Museet Midt IKS	Nei
Midtre Namdal Avfallsselskap IKS	Nei
NTE AS	Nei
Namsskogan Utvikling AS	Nei
IKT Indre Namdal IKS	Ja, kommunedirektør

Kilde: Soliditet.no

I tabellen over har vi undersøkt om ordfører eller kommunedirektør har styreverv i offentlig eide selskaper. Her ser vi at kommunedirektøren har et styreverv i IKT Indre Namdal IKS. I revisors eierskapskontroll av IKT Indre Namdal IKS ble kommunedirektøren som styremedlem omtalt. Her framgår det at det er flere kommunedirektører i styret, og at IKS-loven åpner for dette. Det kan likevel gi habilitetsutfordringer, eksempelvis i saker som styret skal behandle som vedkommende allerede har håndtert som ansatt i kommunen. Det kan også oppstå habilitetsutfordringer i saker som har økonomisk betydning.

2.6.3 Revisors vurdering

Det er vedtektsfestet en ordning med bruk av valgkomité ved valg av styre.

Eierprinsippene legger en forventning om at valgkomite skal tilstrebes. KS anbefaler at bruk av valgkomite vedtektsfestes, da dette ikke er en lovregulert ordning. Bruk av valgkomite vil kunne bidra til langsiktige og gjennomtenkte prosesser for å finne et godt sammensatt styre til selskapets behov. Det er eierrepresentanten som må følge opp at bruk av valgkomite vedtektsfestes i selskapene. Kriteriet vurderes som oppfylt.

Valgkomiteene har delvis retningslinjer for styrets kompetanse, og kommunens eierprinsipper har retningslinjer for styrets sammensetning og kompetanse.

Revisor har foretatt to stikkprøver i selskaper for å undersøke dette. Det er etablert retningslinjer for valgkomiteen for det ene selskapet, men ikke for det andre. Det finnes forventninger til styresammensetninger i kommunens eierstyringsprinsipper, og disse bør forankres i det enkelte selskap. Det vil være eierrepresentantens oppgave å formidle denne forventningen i generalforsamling, årsmøter eller representantskapsmøter. Retningslinjene som regulerer valgkomiteens arbeid kan forankres i vedtekter eller selskapsavtale, eller vedtas av eierne som en ordinær sak. Dette er til dels i tråd med kriteriet.

Eier har til dels et system for å unngå inhabilitet og rollekonflikter i forbindelse med valg.

Habilitet i tilknytning til styrevalg omtales i eierprinsippene, og bidrar til bevisstgjøring rundt dette. Kriteriet henger sammen med det foregående. Dersom eier sikrer at selskapene har valgkomite som jobber etter fastsatte retningslinjer, bør eier også sikre at retningslinjene omfatter habilitetsvurderinger. Det viktige her er at eierrepresentanten følger opp dette i praksis når vedkommende møter i eierorganet. Når kommunedirektøren har styreverv i offentlig eide selskaper, kan det oppstå utfordringer med at vedkommende er inhabil og det kan bli behov for settekommunedirektør. Kriteriet vurderes som delvis oppfylt.

2.7 Konklusjon og anbefalinger

Revisor **konkluderer** med at Namsskogan kommunes eierstyring har mangler opp mot både lovkrav, anbefalinger og egne føringer.

Eierskapsmeldingen er ikke behandlet i forrige valgperiode, og foreløpig ikke behandlet i inneværende valgperiode. Eierskapsmeldingen mangler også et definert formål for noen av kommunens eierskap. Dette er ikke i tråd med kommuneloven.

Videre er det gjort funn opp imot KS sine anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll. Kommunestyret har ikke fått tilstrekkelig opplæring om eierstyring, noe som gjør at de ikke er rigget til å være gode eiere, stille riktige spørsmål eller ha tilstrekkelig forståelse for eierutøvelse. Videre er det ikke etablert rutiner i eierskapsmeldingen som avklarer forventninger om dialog mellom kommunestyret og eierrepresentanten, men det er etablert praksis for at innkallinger og protokoller fra 2025 legges fram som referatsaker. Revisor stiller spørsmål til om kommunestyret får, og har fått, tilstrekkelig informasjon om selskapene de eier. KS anbefaler at hele eller deler av eierskapsmeldingen behandles årlig, noe som er oftere enn

lovkravet. En årlig behandling av hele eller deler av eierskapsmeldingen, vil bidra til å sikre tettere kontakt mellom kommunestyret og eierrepresentanten, samt sikre en årlig statusrapport om selskapene. Kommunen har ikke etablert praksis for å jevnlig vurdere behov for eiermøter. Det er variabel bruk av retningslinjer for valgkomite i selskaper, og habilitetsvurderinger bør inngå som en del av disse.

Til sammen gjør dette at kommunestyret i Namsskogan ikke er satt tilstrekkelig i stand til å være gode eiere av sine selskaper. Det foreligger et godt grunnlag i eierskapsmeldingen som ikke er vedtatt, som i stor grad vil bidra til å rigge kommunestyret til å være en god eier.

Revisor har følgende **anbefalinger** til kommunestyret.

Kommunestyret må:

- vedta en eierskapsmelding minst hver valgperiode som tilfredsstillende lovkravet.
- sikre seg at informasjonen i eierskapsmelding og i note i regnskapet er oppdatert og riktig.

Kommunestyret bør:

- få tilstrekkelig opplæring om eierstyring
- avgjøre hvilken informasjonsdeling de ønsker med eierrepresentanten i forkant og etterkant av møter i eierorganene, og forankre dette i eierskapsmeldingen
- vurdere behov for selskapsvise strategier opp mot egen bestemmelse i eierstyringsprinsippene
- vurdere å behandle eierskapsmeldingen årlig. Det er mulig å dele eierskapsmeldingen slik at man kun oppdaterer selskapsinformasjonen årlig.
- få en årlig statusrapport om selskapene sine, enten gjennom årlig behandling av deler av eierskapsmeldingen eller annen statusrapportering. Kommunestyret bør vurdere om innkallinger med tilhørende årsrapporter er tilstrekkelig informasjon.
- etablere rutiner for å sikre at behovet for eiermøter med selskaper vurderes jevnlig
- sikre at eierrepresentanten får selskapene til å etablere praksis for retningslinjer til valgkomiteens arbeid, herunder habilitetsvurderinger.

KILDER

Dun&Bradstreet Creditpro, www.soliditet.no

Forskrift om kontrollutvalg og revisjon, FOR-2019-06-17-904

KS, *KS' anbefalinger om eierskap*, selskapsledelse og kontroll, 2020. Hentet fra [Anbefalinger-om-eierskap-sept-23-F31-1-.pdf](#) (ks.no)

Kommunal- og moderniseringsdepartementet, KMD. *Kontrollutvalgsboka* (2021). Hentet fra [Kontrollutvalgsboka - regjeringen.no](#)

Lov om aksjeselskaper (Aksjeloven), LOV-1997-06-13-44

Lov om interkommunale selskaper (IKS-loven), LOV-1999-01-29-6

Lov om kommuner og fylkeskommuner (Kommuneloven), LOV-2018-06-22-83

NKRF (2020), NKRFs standard for forvaltningsrevisjon, RSK001

NKRF (2020) NKRFs standard for eierskapskontroll, RSK002

VEDLEGG 1 – UTLEDNING AV KRITERIER

Ifølge forskrift om kontrollutvalg og revisjon (§ 15) skal det etableres revisjonskriterier for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Revisjonskriterier er de krav og forventninger som forvaltningsrevisjonsobjektet skal revideres/vurderes i forhold til. Disse kriteriene skal være begrunnet i, eller utledet av, autoritative kilder innenfor det reviderte området. Slike autoritative kilder kan være lov, forskrift, forarbeider, rettspraksis, politiske vedtak (mål og føringer), administrative retningslinjer, samt statlige føringer og praksis. I henhold til NKRFs standard for eierskapskontroll utarbeides det også kriterier her.

Kommunestyret som eier

KS anbefaling nr. 3 sier at kommunestyret bør få tid til kompetanseutvikling knyttet til eierskap for samtlige folkevalgte tidlig i perioden. Dette vil gi kommunestyremedlemmene et kunnskapsgrunnlag som eier av ulike selskapet.

KS anbefaling nr. 7 sier at eierstyring skal utøves innenfor rammene av kommunestyrets vedtak og at eierstyringen skal skje gjennom eierorganet for selskapene. For at kommunestyret skal kunne utøve eierrollen bør det få informasjon om selskapene de eier og informasjon fra selskapene må settes i system. KS anbefaling nr. 7 sier videre at for aksjeselskap og interkommunale selskapet bør det etableres forutsigbare kommunikasjonsformer mellom kommunestyret og eierorganet, som forankres i eierskapsmeldingen. Slik kan eier sikre engasjement, debatt og reell politisk avklaring av eierorganets myndighet.

- *Det bør gjennomføres tilstrekkelig opplæring om eierstyring til folkevalgte.*
- *Det bør etableres rutiner som sikrer dialogen mellom kommunestyret som eier og eierrepresentanten.*

Eierens styringsdokumenter

Kommunelovens § 26-1 første ledd setter krav til kommunene at de skal utarbeide en eierskapsmelding minst en gang i valgperioden. Eierskapsmeldingen skal vedtas av kommunestyret. I § 26-1 andre ledd stilles det følgende krav til eierskapsmeldingens innhold:

- Kommunens prinsipper for eierstyring
- Oversikt over selskaper, kommunale foretak og andre virksomheter som kommunen har eierinteresser i eller tilsvarende
- Kommunens formål med sine eierinteresser eller tilsvarende interesser i virksomheter som nevnes

I proposisjonen til ny kommunelov (Prop 46 L (2017-2018)), framgår det at eierskapsmeldingen bør omfatte mer enn aksjer og andeler (side 315).

Videre er det viktig at eierskapsmeldingen gir en oversikt over kommunens selskaper, kommunale foretak og andre virksomheter som kommunen har eierinteresse eller tilsvarende interesse i. Etter utvalgets oppfatning bør eierskapsmeldingen omfatte alle virksomheter, uavhengig av organisasjonsform, og uavhengig av eierandelens størrelse. Eierskapsmeldingen skal derfor (selvsagt) omtale aksjeselskaper og interkommunale samarbeid etter IKS-loven. Dette gjelder uansett om kommunen bare er deleier i aksjeselskapet, og om det er et samarbeid mellom mange kommuner. Også samvirkeforetak, kommunalt oppgavefellesskap (dagens interkommunale samarbeid etter § 27), vertskommunesamarbeid og stiftelser som kommunen har en spesiell interesse i, bør ifølge utvalget tas med i en eierskapsmelding. Selv om kommunale foretak er en del av kommunen som juridisk person og derfor ikke er selskaper som kommunen har eierinteresse i, er hensynene og ideene bak eierstyring og eierskapsmelding også viktige for kommunale foretak.

Kommuneloven § 4-1 stiller også krav til at kommunen aktivt skal informere om egen virksomhet og om virksomhet som andre rettssubjekter utfører på vegne av kommuner og fylkeskommuner. De skal også legge til rette for at alle kan få tilgang til slik informasjon.

KS anbefaling nr. 16 sier at kommunen bør foreta en prinsipiell avklaring av godtgjøring for styreverv. Denne bør danne grunnlag for eierorganets fastsetting av styrehonorar.

I kommunens eierstyringsprinsipp punkt 5 står det at kommunestyret har ansvar for å vedta selskapsvise eierstrategier.

- *Kommunestyret skal minst en gang i valgperioden utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret. Den skal inneholde: prinsipper for eierstyring, oversikt over eierskap, og formål med eierskapet*
- *Kommunestyret skal vedta selskapsvise eierstrategier*
- *I forbindelse med eierskapsmeldingen bør kommunestyret ha en prinsipiell diskusjon om godtgjøring av styreverv*

Eierrepresentasjon

Kommunestyret er kommunens øverste myndighet og dermed den formelle utøveren av eierskapet. Det er vanlig at kommunestyret velger noen til å representere kommunen i selskapenes eierorganer og kommunelovens § 5-3 hjemler intern delegasjon fra kommunestyret til andre folkevalgte organ, ordfører eller kommunedirektør.

Eierskapet utøves i eierorganene. Eierorganet i et aksjeselskap er generalforsamling, mens eierorganet i et interkommunalt selskap er representantskap. KS anbefaling nr. 7 sier at som hovedregel bør sentrale folkevalgte oppnevnes som representanter i eierorganet. Når en eierrepresentant er valgt til å representere kommunen bør vedkommende møte i eierorganet.

Når kommunestyret velger noen til å representere kommunen i eierorganene, ligger det implisitt at vedkommende skal ivareta kommunens eierinteresser. Kommunestyret kan legge føringer for hvordan dette eierskapet skal utøves. Overordnede føringer legges i kommunens eierskapsmelding. I tillegg kan kommunestyret behandle saker som eierrepresentanten skal følge opp i eierorganene. Hvis kommunen legger sterke føringer på et selskap, kan dette hemme selskapets konkurransedyktighet. Eierutøvelsen i eierorganet omfatter fastsettelse av vedtekter (aksjeloven § 5-18, selskapsavtale i IKS-loven § 4), valg av styre (aksjeloven § 6-3, IKS-loven § 10), fastsettelse av styrets godtgjørelse (aksjeloven § 6-10) og behandle regnskapet (aksjeloven § 5-5 og IKS-loven § 7). I tillegg gir § 5-11 aksjeeierne rett til å få saker behandlet på generalforsamlingen.

Fastsettelse av vedtekter er i aksjeloven og IKS-loven tillagt henholdsvis generalforsamlingen og representantskapet. I interkommunale selskaper tilsvarer selskapsavtalen vedtektene og § 4 i IKS-loven sier at kommunestyret skal vedta avtalen og det kreves tilslutning fra alle deltakere. For interkommunale selskaper er behandlingen av selskapsavtalen i kommunestyrene en betingelse for at selskapsavtalen skal være gyldig.

For aksjeselskaper sier aksjeloven § 5-18 at beslutningen om å endre vedtektene treffes av generalforsamlingen, hvis ikke noe annet er fastsatt i lov. Når et aksjeselskap stiftes av de som skal tegne aksjer i selskapet, skal det opprettes et stiftelsesdokument som kan inneholde selskapets vedtekter. Det ligger ingen automatikk i at kommunestyret involveres i saker med vedtektsendringer i henhold til aksjeloven, og da er det opp til eierrepresentanten å vurdere om forslaget til vedtektsendringer har et slikt innhold at det bør legges fram som en sak for kommunestyret i forkant av generalforsamling.

- *Kommunestyret bør utnevne sentrale folkevalgte som eierrepresentanter*
- *Kommunestyret bør være representert i selskapenes eierfora*
- *Myndigheten til kommunens eierrepresentant bør være tydelig avklart*

Eiermøter og dialog med selskapet

KS anbefaler (nr. 6) at det holdes jevnlige eiermøter mellom kommunen som eier, styret og daglig leder for selskapet. Et eiermøte er et uformelt og uforpliktende møte der det ikke skal treffes vedtak, men hvor både eieren og selskapet kan ha gjensidig informasjonsutveksling, forventningsavklaringer og drøfte generell utvikling og rammevilkår for virksomheten.

Eierstyring skal formelt skje i representantskapet eller generalforsamlingen. KS anbefaler (nr. 4) at kommunestyret bør få en årlig rapport om tilstanden for selskapene, i tillegg til den pålagte eierskapsmelding i henhold til kommuneloven § 26-1.

- *Det bør avholdes jevnlig eiermøter med selskapene*
- *Kommunestyret bør få en årlig rapport om tilstanden for selskapene*

Sammensetning og valg av styre

KS anbefaler (nr. 9) at eier gjennom selskapets eierorgan bør sørge for at styrets kompetanse samlet sett er tilpasset det enkelte selskapets formål og virksomhet. Det anbefales at selskapet sikrer opplæring av styremedlemmene. KS anbefaler (nr. 10) at det i vedtektene eller selskapsavtalen bør fastsettes at valg av styrer i kommunalt eide selskaper bør skje ved bruk av valgkomite. Det bør lages retningslinjer som regulerer valgkomiteens arbeid. (nr. 10). Dette er også knyttet til KS anbefaling nr. 12 om å lage rutiner for å sikre nødvendig kompetanse i selskapsstyrene. KS anbefaling nr. 13 sier at som hovedregel bør styremedlemmer i morselskapet ikke sitte i styrene i datterselskap, blant annet begrunnet i habilitetsutfordringer.

KS anbefaler (nr. 15) at styrene etablerer faste rutiner for å håndtere mulige habilitetskonflikter. Ordfører og kommunedirektør bør derfor ikke sitte i styrer i selskaper. I kommunalt eide selskaper kan det fort oppstå uheldige rollekonflikter som det bør være åpenhet omkring og som bør vurderes i forbindelse med valg til styrer og eventuell andre sentrale verv.

Aksjeloven § 6-10 gir generalforsamlingen myndighet til å fastsette styrets godtgjørelse. KS anbefaling nr. 16 sier at kommunen, i forbindelse med eierskapsmeldingen, bør ha en prinsipiell diskusjon om godtgjøring av styreverv.

- *Det bør vedtektsfestes en ordning med bruk av valgkomité ved valg av styre*
- *Valgkomiteen bør ha retningslinjer for styrets sammensetning og kompetanse*
- *Eier bør sikre å unngå inhabilitet og rollekonflikter i forbindelse med valg*

VEDLEGG 2 – UTTALELSE

Eierskapskontroll Generell eierstyring – rapport til gjennomsyn

Uttalelse fra ordfører Elisabeth Vollmo Bjørhusdal, Namsskogan kommune

Ordfører har mottatt rapporten til gjennomsyn, og finner at denne i all hovedsak stemmer med ordførers oppfatning.

Ordfører ønsker å komme med følgende merknader til rapporten:

Side i rapporten	Tema	Funn i rapporten	Merknad / tiltak for retting og bedring
10	Andeler i eierskap	Opplisting av selskaper kommunen har eierskap i, stemmer ikke. Det er bl.a opplistet flere selskaper som ikke lenger eksisterer.	Oversikten i rapporten burde for ordens skyld vært gjennomgått og inneholdt kun selskaper som eksisterer og som kommunen har eierskap i.
10	Andeler i eierskap	Det er påpekt i rapporten at note i regnskapet ser ut til å være mest mangelfull.	Kommunedirektøren bes om å rette note i regnskapet, slik at oversikten over selskaper kommunen eier blir riktig.
16	Eierens styringsdokumenter	Revisors vurderinger: Kommunestyret har ikke vedtatt en eierskapsmelding i inneværende eller forrige valgperiode.	Eierskapsmelding blir lagt fram til behandling i kommunestyret i september 2025.
16	Eierens styringsdokumenter	Revisors vurderinger: Prinsippene for eierstyring bør tas inn i eierskapsmeldingen slik at dokumentet er lett å finne.	Prinsippene er nå lagt inn i eierskapsmeldingen som skal behandles i september 2025. Eierskapsprinsippene bør i den sammenheng gjennomgås, og vurderes på nytt, ut fra tilbakemeldinger og anbefalinger i rapporten. Kommunedirektøren bes sørge for at dette blir tatt med i saken.

18	Kommunestyret som eier – Dialog mellom kommunestyret og eierrepresentanten	Revisors vurderinger: Det er ikke gjennomført tilstrekkelig opplæring om eierstyring til folkevalgte.	Eierstyring må settes opp som tema ved folkevalgtopplæring. Kommunedirektøren bes påse at dette blir gjort.
18	Kommunestyret som eier – Dialog mellom kommunestyret og eierrepresentanten	Det står: «Ordfører viderefremidler i noen tilfeller informasjon fra selskap som referatsaker eller i ordførers orientering.»	Ny praksis fra og med 2025 er at ordfører, etter generalforsamlinger og representantskap, sikrer at innkallinger og protokoller blir mottatt og journalført i kommunens sakssystem. Alle innkallinger og protokoller blir så sendt til kommunestyret som referatsaker.
20	Kommunestyret som eier – Dialog mellom kommunestyret og eierrepresentanten	Her står det: «Det kan være hensiktsmessig å gi formannskapet en rolle i eierstyringa, da kommunestyrets møter er for sjeldne til å kunne fange opp behovet for eierdialog.»	Kommunedirektøren bes ved behandling av eierskapsmeldingen nå i september 2025, løfte fram dette spørsmålet til kommunestyret.
21	Kommunestyret som eier – Dialog med selskaper	Revisors vurderinger: Kommunestyret får ikke en årlig rapport om tilstanden for selskapene.	Alle innkallinger og protokoller blir nå sendt kommunestyret som referatsaker. I innkallingene ligger det vedlagt en årsrapport fra selskapene. Om dette er tilstrekkelig, bør løftes til komm.styret ved behandling av eierskapsmeldingen i sept.
22	Eierrepresentasjon	Funn: Revisor registrerer at kommunedirektøren har møtt som andre eierrepresentant sammen med ordfører i Namsskogan Utvikling AS	Det opplyses for ordens skyld at kommunedirektøren er leder i valgmennda, og møter i så henseende for å presentere valgmenndas forslag ved valg.

Hovedkontor: Brugata 2, Steinkjer

Tlf. 907 30 300 - www.revisjonmidt norge.no